

J.SLIS, 11 (2) (2019) 19-32
DOI: 10.22055/SLIS.2017.12657

Examines the factors of attraction and development of donor's participation in Library building

Ali Mansouri^{1*}, Maliheh Salimian rezie²

1. **(Correspondign Author)** Department of Knowledge and Information science, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran mansooria@gmail.com
2. Librarian, Public Libraries Foundation, Isfahan, Iran salimian23@gmail.com

Received: 2017/08/10

Accepted: 2017/12/08

Abstract

Background and Objectives: The present study examines the factors that affecting the attraction and development of public participation in the field of libraries from donor's view and practical solutions in order to attract public participation. Investigation of researches generally showed that, popular participation is influenced by individual factors such as age, gender, individual commitment, social class, individual emotion, social and mass media. Also, the time and environmental conditions, and awareness of the issues and problems of the community enhance social participation. In previous research, media advertising has been highlighted as one of the most important factors influencing the attraction of public participation. Public participation in critical situations or in cases such as education are areas that researchers have addressed. Cultural areas such as libraries and book reading have received less attention from researchers.

Methodology: The present study is a qualitative research. The benefactors of Isfahan city were considered as the research community that out of which, five people were selected through purposeful sampling. In the present study, the method of interviewing and in particular semi-structured interview (semi-standard or semi-centralized) was used as data collection technique. To ensure the content validity and relevance of the interview questions to the objectives of the study, after several interviews the questionnaires were approved by three LIS professionals and consulted with civil society activists. After each interview, the analysis would begin and then the next interview would be analyzed. Investigating and analyzing the results of the research showed that participation in charity is influenced by many factors, especially having a philanthropic spirit and serving one another. In spite of the non-profitability of the type of benevolent services, the areas of education, health and religion have attracted the most popular participation, so it is expected that with the non-profitability of the type of services and activities of libraries in Planners and awareness-raising officials will be constantly pursued by authorities to attract more public participation in libraries and information centers.

Findings: Complex bureaucracies in the country's administrative space, lack of clear and transparent strategies and laws, as well as a lack of serious good support for participation in the construction and equipping of libraries by trusted organizations and institutions have been major obstacles. At present, various organizations, including municipalities, guidance agencies, public libraries, endowments, mosques, and cultural and non-cultural institutions, are responsible for the libraries in the country, and there is a lack of integrated management and decision-making in the field of libraries. It is therefore one of the major obstacles to attracting public participation in this regard, so it is necessary to integrate and encourage donors to participate in the field of libraries in a unified manner, and also to facilitate integration. And removing the administrative and legal barriers to the necessary actions and follow-up by the Board of Governors. The results show that some of the respondents do not have the necessary knowledge about the nature, mission and functions of libraries. "... for example, this central library in Isfahan, what percentage of Isfahan people use it, I don't think they use one percent ..." This type of judgment indicates a lack of awareness and understanding of the services and activities of the libraries, as well as good bias and lack of correct information, such as "... I have not seen the Central Library yet, but I don't think they will use one percent although my children go to the library two days a week, do people come to the library at all? ". Various factors can cause this to happen, such as lack of need and awareness of the type of services provided in libraries, lack of publicity and awareness of statistics, practices and services offered in libraries, and the type of culture prevailing in the community. For this reason, stereotyped tasks for libraries have become widespread among the community, which is inconsistent with the realities of the library. It is therefore recommended that authorities not only provide documentary information and information on the usefulness of libraries' services and activities, to ensure good scientific research on the extent of use, valuable short- and long-term impacts of libraries, and promote Study the community as well as the cost-effectiveness of libraries and information centers and provide the results of research to the public with full awareness. It is better to provide the tangible achievements of city libraries, the valuable results of promoting reading in the individual lives of citizens and the community, the short-term and long-term impacts of libraries throughout the community, the number of library members, and the limitations of libraries. The results showed that the status of the library in projects related to education or health care was neglected. The results of the present study showed that the most beneficiaries in this field are hospital and clinic building, medical equipment supply and finally treatment. Given the emphasis of health authorities on the importance and necessity of disease prevention, this is undoubtedly by raising awareness and disseminating documented information on disease prevention, health care, and the inherent duties of libraries and information centers. And the research results indicate that good capabilities have not been used so far.

Discussion: Based on the research findings, the following suggestions are made to increase the attraction and development of donors in the field of building and equipping libraries:

- Planning for identifying, attracting and directing goodwill in the library sector
- Announcing the need in the field of building and equipping libraries formally on behalf of trustees representing the government
- Planning for consistent, continuous advertising, and the cultivation of charitable activities in library-building
- Take advantage of up-to-date advertising to attract donors with new features

Keywords: Public participation, Charity, Build and equip libraries, library

بررسی عوامل مؤثر بر جذب و توسعه مشارکت‌های خیرین کتابخانه‌ساز

علی منصوری^{۱*}، ملیحه سلیمیان ریزی^۲

۱. (نویسنده مسئول) گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
mansooria@gmail.com
۲. کتابدار، نهاد کتابخانه‌های عمومی، اصفهان، ایران
salimian23@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۵/۱۹

تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۹/۱۷

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به بررسی عوامل مؤثر بر جذب و توسعه مشارکت‌های مردمی و چرایی عدم مشارکت مردم در حوزه کتابخانه‌ها از دیدگاه خیرین پرداخته و راهکارهای عملی به منظور برنامه‌ریزی در راستای جذب مشارکت‌های مردمی ارائه شد.

روش: پژوهش حاضر به روش تحقیق کیفی انجام شده است. خیرین شهر اصفهان به عنوان جامعه پژوهش در نظر گرفته شدند که از بین آن‌ها پنج نفر قابل دسترس و آشنا با حوزه کتابخانه‌ها و آموزشی، پژوهشی، تحقیقاتی و درمانی به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که مشارکت در حوزه کتابخانه‌ها و کتابخانه‌سازی نسبت به سایر حوزه‌ها از جمله بهداشت و درمان و آموزش و پرورش از اقبال کمتری برخوردار است. عدم احساس نیاز جامعه به کتابخانه، پایین بودن سرانه مطالعه، فقدان اطلاع‌رسانی و تبلیغات در خصوص اقدامات و سودمندی کتابخانه‌ها، عدم آشنایی خیرین با رسالت‌های کتابخانه‌ها و عدم درخواست مسئولین امر از خیرین جهت فعالیت در این حوزه، از دلایل اصلی مشارکت پایین در این حوزه محسوب می‌شوند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش تبیین کارآمدی و سودمندی هر حوزه از جمله خدمات کتابخانه‌ها به عنوان اصل اصلی و پایه و تبلیغات و اطلاع‌رسانی و درخواست‌های فراگیر در این راستا منجر به افزایش مشارکت‌های مردمی خواهد شد.

کلیدواژه: مشارکت مردمی، کار خیر، فرد خیر، کتابخانه‌سازی، تجهیز کتابخانه

مقدمه و بیان مسئله

مفهوم "مشارکت خیرخواهانه" و به عبارتی شرکت داوطلبانه افراد در توسعه محله، شهر، کشور و حوزه جغرافیایی خاص با بخشیدن قسمتی از سرمایه‌های مادی و معنوی و با انگیزه اقدام مطلوب در حوزه فرهنگ، جامعه و مسائل عام‌المنفعه و غالباً با قصد تقرب و خوشنودی الهی برای اولین بار در اواخر دهه ۱۹۵۰ (Oakley, Marsden, 2001) در ادبیات حوزه توسعه و پیشرفت ظاهر شد. شاید یکی از علل رواج این واژه، عدم تحقق و شکست وعده‌های توسعه‌ای دولت‌ها به دلیل ناتوانی‌های مالی و برنامه‌ریزی و بازتاب ناتوانی دولت و تشویق و فراخوانی عموم مردم به مشارکت در فرایند طراحی، تأمین مالی و اجرای این طرح‌ها است. سال‌ها بعد از رواج واژه مشارکت، مفهوم توسعه بر مبنای مشارکت مردمی از اواخر دهه ۱۹۷۰ و اوایل دهه ۱۹۸۰ به عنوان یک مفهوم کلیدی و به صورت گسترده‌ای در ادبیات توسعه مطرح شد (Oakley, Marsden, 2001). از مفهوم مشارکت، تعاریف متعددی ارائه شده است. مشارکت بدون توجه به جنبه‌های غالب آن یعنی مشارکت مادی، شرکت فعالانه انسان‌ها در حیات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و به طور کلی بهره‌مندی از مواهب ابعاد حیات (Sarokhani, 1992) و از جنبه دیگر، مشارکت به معنای «سهمی در چیزی یافتن و از آن سود بردن و یا در گروهی شرکت جستن و با آن همکاری داشتن» تعریف می‌شود از نگاه فرایندی به مشارکت، این مفهوم را فرایندی اجتماعی، عمومی، یکپارچه، چندگانه، چند بعدی و چند فرهنگی تعریف می‌کنند که هدف آن ترغیب و تشویق آحاد مردم به ایفای نقش در همه مراحل توسعه است (Azkia, Ghafari, 2013).

مشارکت در معنای عام عبارت است از فعالیت‌های ارادی و داوطلبانه اعضای یک جامعه در امور محله و منطقه‌ی خود با به کار گرفتن منابع مادی و معنوی شخصی به منظور سهیم شدن در یک اقدام عام‌المنفعه است. به بیان کامل‌تر مشارکت، حضور و دخالت آگاهانه، داوطلبانه، خلاق و متعهدانه افراد و اقشار مختلف جامعه در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های انجمن‌ها و تشکل‌های حرفه‌ای و محلی یا منطقه خود از یک سو و همکاری در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه به طور کلی از سوی دیگر است (Oakley, Marsden, 2001) که وجود تمایل به تقسیم قدرت و تصمیم‌گیری از جانب نظام سیاسی و حکومتی از شروط محقق شدن آن است (Yavar, 2001).

با توجه به تعاریف ارائه شده، آنچه در بحث مشارکت مهم است، برانگیختن احساسات مردم و در نتیجه افزایش علاقه‌مندی آنان جهت پاسخ‌گویی به طرح‌های توسعه‌ای (Patrick, 1996)، آزاد کردن انرژی خلاق و مستعد مردم و زمینه‌سازی برای تعیین سرنوشت آنان به صورت همگانی و فردی (UNESCO, 1998) و شرکت دادن این گروه از افراد جامعه در تصمیم‌گیری، اجرا، ارزشیابی و تقسیم منافع حاصل از یک پروژه و در نتیجه تلاش برای توسعه حوزه جغرافیایی خرد و کلان است.

یکی از حوزه‌هایی که نیازمند مشارکت مردمی است، کتابخانه و فراهم‌سازی زیرساخت‌های مورد نیاز امر کتاب‌خوانی است که مستقیماً با زندگی، فرهنگ، بینش و حیات جامعه در ارتباط است. زمانی که "خواندن" رونق یابد و میزان آگاهی‌ها و شناخت عمومی جامعه در رابطه با تأثیر مثبت خواندن، تحقیق و تعمق بر تمام ابعاد زندگی ارتقا پیدا کند، احساس نیاز به مطالعه، کتاب و کتابخانه در جامعه نهادینه خواهد شد و جامعه به شکوفایی فرهنگی خواهد رسید، از این رو کتابخانه و اجتماع از گذشته تاکنون همپای هم پیش رفته‌اند و یکی بر دیگری اثر بخشیده است (Abrami, 2000)، به طوری که پیوسته انحطاط یکی با زوال دیگری و رشد این با ترقی آن همراه بوده است. رابطه متقابل کتابخانه و جامعه و وابستگی آن‌ها به یکدیگر در گذر تاریخ کتابداری همواره محسوس و مشهود بوده است (Emad Khorasani, 2012). با توجه به نقش و تأثیرگذاری غیرقابل انکار کتابخانه‌ها بر

رشد و پیشرفت هر جامعه، دستیابی به کتابخانه‌های مناسب، مجهز و با کیفیت از دغدغه‌های جوامع مختلف به شمار می‌رود. یکی از عوامل مؤثر بر ارتقای سطح کیفیت خدمات کتابخانه‌ها، تأسیس کتابخانه‌هایی مناسب به همراه تأمین تجهیزات، امکانات و منابع مناسب و به روز است. در حال حاضر، نیاز فزاینده به منابع به‌روزتر و گسترده‌تر و همچنین گرایش جامعه به استفاده از کتابخانه منجر به توسعه برنامه‌های گسترش فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی شده است تا جایی که نهادهای متولی مطالعه و تحقیقات علمی به تدریج با معضلات و تنگناهای شدید مالی مواجه شده‌اند. شواهد نشان می‌دهد که بودجه تخصیص‌یافته به کتابخانه‌ها، به‌ویژه کتابخانه‌های عمومی که با تمامی اقشار جامعه در ارتباط هستند، ناکافی بوده و مانند بسیاری از حوزه‌های خدماتی دیگر مانند خدمات درمان و بهداشت، آموزش و پرورش و... جهت پیشبرد اهداف خود علاوه بر حمایت‌های دولت به مشارکت مردمی نیازمند است. به همین دلیل برای تحقق اهداف متعالی کتابخانه‌ها و ارائه خدمات مناسب به آحاد جامعه و همچنین ترغیب افراد به استفاده از این مراکز نیاز به منابع مالی فراتر از کمک‌های دولتی است و مشارکت‌های مردمی در این راستا می‌تواند منجر به تحقق اهداف متعالی کتابخانه‌ها شود. علی‌رغم اینکه میزان مشارکت مردمی در حوزه‌های مختلف در سال‌های اخیر توسعه یافته است، اما شواهد حاکی از آن است که کتابخانه‌ها به‌طور خیلی مناسبی از این ظرفیت بهره‌مند نشده‌اند، یا اینکه به‌طور شایسته مورد توجه قرار نگرفته‌اند. عوامل مختلفی در عدم توجه خیرین و مشارکت‌کنندگان به حوزه کتابخانه و کتاب‌خوانی تأثیرگذار است که در این پژوهش سعی بر این است تا دلایل عدم مشارکت مردم، موانع مشارکت مردمی در حوزه کتابخانه‌ها از دیدگاه خیرین شناسایی گردد و راهکارهای عملی جهت برنامه‌ریزی‌های جامع و اصولی به منظور جذب مشارکت‌های مردمی ارائه گردد.

بررسی مفهوم مشارکت اجتماعی در پایگاه‌های مختلف حاکی از آن بود که در این حوزه پژوهش‌های مختلفی با موضوعاتی از جمله سلامت و آموزش و پرورش انجام گرفته و در حوزه کتابخانه و کتابخانه‌سازی به نسبت پژوهش‌های کمتری انجام شده است. ادیبی سده و هارطونیان (Adibi Sadeh, Hurtonian, 2007) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر در مشارکت ارامنه‌ی جلفای اصفهان در امور اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه‌ی خود پرداختند. نتایج نشان داد که میانگین مشارکت اجتماعی، سیاسی و فرهنگی ارامنه جلفای اصفهان در سطح بالای قرار دارد. بر اساس تحلیل‌های آماری انجام شده رابطه میان مشارکت اجتماعی ارامنه با متغیرهای سن، تأهل، تعلق اجتماعی، آگاهی فردی و اجتماعی و رضایت از امکانات و وضعیت جامعه تأیید شده است. فضای باز شبکه روابط و ساختارهای اجتماعی جامعه می‌تواند نقش مهمی در افزایش مشارکت اجتماعی داشته باشد. ضمناً با افزایش امکانات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی و اوقات فراغت در جامعه می‌توان شرایطی ایجاد کرد که افراد جامعه برای رفع نیاز تعلق و همبستگی اجتماعی با میل و رغبت در مشارکت‌های مختلف شرکت کنند. رضویان (Razavian, 2010) نیز در پژوهشی به بررسی میزان مشارکت اجتماعی - سیاسی و عوامل مؤثر بر آن پرداخت. رضویان در پژوهش خود به این نتیجه رسید که بین متغیرهای مستقل (سن، جنسیت، طبقه‌ی اجتماعی، محل سکونت، عامل گرایی، آینده‌نگری، اعتماد) و مشارکت اجتماعی همبستگی معناداری وجود دارد. شعبانی (Shabani, 2014) با هدف تعیین مدل نوع‌دوستی خیرین و کشف روابط مشترک بر اساس تحلیل مسیر پژوهشی را انجام داد. جامعه آماری، خیرین مدرسه‌ساز بود. نتایج پژوهش نشان داد که عوامل اصلی علیت نوع‌دوستی شامل اخلاق فطری، اخلاق توحیدی و خودگرایی اخلاقی است و عوامل میانجی نوع‌دوستی در خودگرایی اخلاقی مشتمل بر صفات شخصیت، ارزش‌های درونی، ارزش‌های بیرونی و عوامل اجتماعی گزارش شده در اخلاق فطری ویژگی‌های صفات شخصیت، ارزش‌های درونی، ارزش‌های بیرونی و عوامل اجتماعی و در اخلاق توحیدی ویژگی‌های صفات شخصیت،

ارزش‌های درونی و ارزش‌های بیرونی و عوامل اجتماعی گزارش شد؛ بنابراین، اخلاق نوع‌دوستی تابعی از خودگرایی اخلاقی، اخلاق فطری و اخلاق توحیدی است و اخلاق نوع‌دوستی تابعی ضمنی از صفات شخصیت، ارزش‌های درونی، بیرونی و عوامل اجتماعی است.

در پژوهشی مستقل در حوزه کتابخانه‌سازی، شهریاری (Shahriari, 2015) با استفاده از پرسشنامه به بررسی عوامل مؤثر بر جذب مشارکت‌های مردمی در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که مؤثرترین انگیزه‌های خیرین کتابخانه‌های آستان قدس رضوی انگیزه‌های دینی (رضای خدا، پاداش اخروی)، خدمت به مردم و هم‌نوع است. در همین راستا، مؤثرترین انگیزه‌های خیرین کتابخانه‌های عمومی نیز خدمت به مردم و هم‌نوع و گسترش علم و دانش در جامعه است. همچنین مهم‌ترین موانع مشارکت در کتابخانه‌های آستان قدس رضوی عبارت بودند از: الف. عدم آگاهی جامعه از اهمیت و ضرورت مشارکت در کتابخانه‌ها ب. نبود فرهنگ الگوسازی خیرین فعال در جامعه ج. وضعیت اقتصادی و تورم موجود در جامعه. همچنین عدم آگاهی جامعه از اهمیت و ضرورت مشارکت در کتابخانه‌ها، تبلیغات ناکافی درباره ترویج فرهنگ مشارکت مردمی در کتابخانه در رسانه‌های گروهی و وضعیت اقتصادی و تورم موجود در جامعه به ترتیب از مهم‌ترین موانع مشارکت در کتابخانه‌های عمومی است. مهم‌ترین راهکارهای جلب مشارکت مردم در امور کتابخانه‌های آستان قدس رضوی و کتابخانه‌های عمومی استفاده از رسانه‌های جمعی و تبلیغاتی مانند تلویزیون، آگهی‌نما و ... برای جذب مشارکت مردم در کمک به توسعه کتابخانه است. همچنین (Kim, Chen, 2016) در پژوهشی به بررسی میزان تأثیرگذاری رسانه‌های اجتماعی و میزان استفاده از آن‌ها بر میزان مشارکت آنلاین سیاسی افراد پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که بین رسانه‌های اجتماعی و مشارکت‌های آنلاین مردم از جمله در حوزه سیاسی رابطه مستقیم و مثبتی وجود دارد.

بررسی پژوهش‌های انجام شده به طور کلی نشان داد که، مشارکت مردمی تحت تأثیر عوامل فردی از قبیل سن، جنس، تعهد فردی، طبقه اجتماعی، احساس فردی و رسانه‌های اجتماعی و جمعی است. همچنین شرایط زمانی، محیطی و میزان آگاهی افراد از مسائل و مشکلات جامعه باعث تقویت و توسعه مشارکت اجتماعی می‌شود. تبلیغات رسانه‌ای به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر جذب مشارکت‌های مردمی در پژوهش‌های قبلی مورد تأکید قرار گرفته است. مشارکت‌های مردمی در شرایط بحرانی و یا مواردی از قبیل آموزش و پرورش، حوزه‌هایی هستند که پژوهشگران به آن پرداخته‌اند و حوزه‌های فرهنگی از جمله کتابخانه و کتاب‌خوانی از دید پژوهشگران کمتر مورد توجه قرار گرفته است که در این پژوهش به آن پرداخته می‌شود. در همین راستا پرسش‌های زیر مورد بررسی قرار گرفت:

۱. انگیزه اصلی خیرین شهر اصفهان در انجام کار خیر چیست؟
۲. خیرین شهر اصفهان در چه حوزه‌هایی فعالیت خیرخواهانه دارند؟
۳. محدودیت‌های انجام کار خیر از دیدگاه خیرین شهر اصفهان چیست؟
۴. تا چه میزان خیرین شهر اصفهان با رسالت و نقش کتابخانه‌ها آشنا هستند؟
۵. فعالیت خیرین شهر اصفهان در حوزه کتابخانه‌سازی چگونه است؟
۶. عوامل مؤثر در جذب مشارکت در حوزه کتابخانه‌سازی از دیدگاه خیرین کدامند؟
۷. دیدگاه خیرین شهر اصفهان در رابطه با آینده مشارکت در کتابخانه‌سازی چیست؟
۸. راهکارهای پیشنهادی مصاحبه‌شوندگان برای جذب خیرین چیست؟

روش شناسی

پژوهش حاضر به روش تحقیق کیفی انجام شده است. خیرین شهر اصفهان به عنوان جامعه پژوهش در نظر گرفته شدند که از بین آنها پنج نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در روش نمونه‌گیری هدفمند، ملاک انتخاب خیرین آشنا با حوزه کتابخانه‌ها بود، بنابراین خیرین قابل دسترس و فعال در حوزه‌های مختلف آموزشی، پژوهشی، تحقیقاتی و درمانی انتخاب شدند. حجم نمونه به اشباع اطلاعات و تکرارپذیری داده‌ها بستگی دارد، زیرا که در تحقیقات کیفی برخلاف تحقیقات کمی که به تعیین حجم نمونه از طریق محاسبات آماری اهمیت داده می‌شود، تکرار اطلاعات قبلی و یا تکرار مضمون یا نکات برجسته، نشانه کیفیت حجم نمونه است در این پژوهش نیز از این شیوه استفاده گردید. در پژوهش حاضر از روش مصاحبه و به طور اخص مصاحبه نیمه ساختاریافته^۱ (نیمه استاندارد یا نیمه متمرکز) به عنوان تکنیک گردآوری داده‌ها استفاده شد. جهت اطمینان از روایی محتوایی و ارتباط سؤالات مصاحبه با اهداف مورد نظر پژوهش، بعد از انجام چندین مصاحبه سؤالات توسط سه نفر از متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی و مشورت با فعالان حوزه مشارکت مدنی تأیید شد.

پس از انجام مصاحبه‌های پژوهشی و پیاده‌سازی آن‌ها، "تحلیل داده‌ها" یکی از مراحل ثانوی تحقیق بشمار می‌رود. روش‌شناسی پژوهش کیفی آن‌طور که در متون پژوهش‌های کیفی آمده است روند تحلیل و مصاحبه یکی در میان انجام می‌گیرد (Corbin, J.M. and Strauss, A. 2012). به این ترتیب پس از انجام هر مصاحبه، تحلیل آغاز می‌شود و پس از تحلیل نوبت به مصاحبه‌ی بعدی می‌رسد. این امر سبب می‌شود که تعامل پژوهشگر با محیط پژوهش همچنان برقرار باشد.

یافته‌ها

به منظور تبیین مفهوم کار خیر، دیدگاه مصاحبه‌شوندگان در رابطه با اهداف، موانع و عوامل جذب و توسعه مشارکت‌های مردمی در حوزه کتابخانه‌ها مورد بررسی قرار گرفت.

در تعریف کار "خیر"، مصاحبه‌شوندگان با تأکید بر اهمیت و ارزش دنیوی و اخروی کار خیر اذعان داشتند که کمک کردن به هموعان در هر زمینه‌ای یک ارزش و اقدام پسندیده است. از دیدگاه پاسخگویان، مفهوم "کار خیر" فقط شامل اقدامات فرد خیر در قالب بخشش مالی و کمک‌های نقدی نمی‌شود، بلکه افراد بلند همت به مدد به کارگیری قوه عقل و اندیشه قادر به حل مسائل فرهنگی، توسعه‌ای و بهسازی مسائل و بحران‌های اجتماع بوده و "خیر" محسوب می‌شود و به همین دلیل کار خیر، لزوماً با کمک مالی افراد همراه نیست و گاهی "فکر کارآمد" می‌تواند از مبالغ کلان و ساخت و سازهای فیزیکی، مؤثرتر باشد. «...مفهوم خیر فقط به کسی که پول می‌دهد اطلاق نمیشه اگر کسی خداوند بهش یه وجودی داده یه آبرویی داده یه فکر بلندی داده و می‌تواند از این امکانات خدادادی در جهت رفاه جامعه، توسعه فرهنگ و دانش جامعه استفاده بکند را خیر می‌گویند...» به عبارتی فرد خیر کسی است که توانایی پشتیبانی، حمایت مالی و فکری در کمک به افراد جامعه و اهداف متعالی و انسان دوستانه دارد.

¹. Semi-structured interview

در خصوص انگیزه انجام کار خیر و خداپسندانه، مهم‌ترین عامل از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان تمایل شخصی به انجام امور عام‌المنفعه و علاقه‌مندی به مشارکت در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی از دوران کودکی و نوجوانی و همچنین تعهد به باورهای مذهبی و پیاده کردن آرمان‌های نوع‌دوستی در جامعه و احساس خوشایند پس از عمل خیر است. علاوه بر موارد فوق، علاقه به تقسیم توانمندی‌های فردی خدادادی در بین آحاد جامعه به منزله شکر گذاری در مقابل نعمت‌های خداوند از دیگر عوامل مهم علاقه‌مندی در مشارکت کار خیر است. «...تعهد شرعی یا وجدانی که احساس می‌کنی خداوند متعال یک توانایی مالی یا فکری عطا کرده تا اینکه بتوانی به جامعه کمک کنی...»؛ همچنین نقش خانواده و تعلیم و تربیت خانوادگی در روند تشویق افراد به مشارکت در امور عام‌المنفعه حائز اهمیت است. «... من در یک خانواده عالم و از صلب یک پدر روحانی متولد شدم و ممارست و تربیت پدر بزرگوارم و ارتباط با علما و روحانیون و...».

از دیگر عوامل مؤثر در انجام امور خیرخواهانه، احساس رضایت خاطر توأم با آرامش روحی در ترویج نیکی‌ها و خیرات است که منبعث از این‌گونه اقدامات است. بر اساس اظهارات مصاحبه‌شوندگان «... هر کس لذت کار خیر را درک کند، قطعاً به انجام آن مبادرت خواهد ورزید. دین مبین اسلام نیز همواره مسلمانان را به انجام کارهای خیر تشویق کرده و احادیث و روایت‌های زیادی در این زمینه وجود دارد و باید از آن‌ها الگوبرداری شود...»؛ و همچنین علاوه بر اینکه مشارکت در امور خیریه و جهه بسیار متفاوتی از لحاظ اجتماعی و روانی به کار خیر و فرد خیر می‌دهد؛ دیدگاه افراد جامعه نیز به پروژه و برنامه‌هایی که با مشارکت مردمی و خیرین بهره‌برداری می‌شود متفاوت از برنامه‌ها و اقدامات دولت است و یقیناً مردم در استفاده بهینه از مرکزی که در قالب کار خیر ساخته می‌شود، رفتار متفاوتی خواهند داشت.

در رابطه با حوزه فعالیت‌های خیرین و اقدامات آنان در شهر اصفهان یافته‌های پژوهش نشان داد که آنان در حوزه‌های مختلفی از جمله مدرسه‌سازی، کمک به نیازمندان و افراد کم‌درآمد، بهداشت و درمان، مسکن و ساخت مسجد فعال هستند. اعتقاد آنان به حضور گسترده در حوزه مدرسه‌سازی و بهداشت و درمان غالباً مبتنی بر نقش نهاد آموزش و پرورش در حیطه تربیت نیروهای متخصص و اهمیت سلامت جسم و روح آحاد جامعه است و اینکه اغلب مسئولین و شکل‌گیری نقش آن‌ها مرهون عملکرد نهاد آموزش و پرورش است. «... من بر این عقیده هستم که مهم‌ترین امر در یک مملکت آموزش و پرورش است. به چه دلیل؟ چون آموزش و پرورش است که وزیر، نماینده مجلس، نیروی پاسدار و ارتش و غیره تعلیم می‌دهد یعنی تمام نیروهای ارگان‌های مملکت ما را آموزش و پرورش بایستی تربیت کند حتی اهمیت آموزش و پرورش از بهداشت هم بیشتر است چون فکر سالم خیلی مهم‌تر از جسم سالم است و با فکر سالم جسم سالم هم تضمین می‌شود...»؛ و در حوزه بهداشت و «... بحث سلامت ۱۰ - ۱۵ سال پیش وزارت بهداشت اعلام نیاز کرد و مردم هم واقعاً شروع کردند به مشارکت و کار خیر در زمینه سلامت...».

در رابطه با محدودیت‌های انجام کار خیر از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان، ایجاد مشکلات و موانع اداری توسط مسئولین از عمده‌ترین موارد و مسائل مطرح شده توسط خیرین شهر اصفهان است. محدودیت‌هایی که شهرداری برای صدور مجوز ساخت اعمال می‌کند از جمله مواردی بود که مصاحبه‌شوندگان به آن تأکید داشتند «... اگر ادارات مشکل ایجاد نکنند ما مشکلی نداریم، کارای اداری را برای ما سهل کنند راحت بتوانیم کار را پیش ببریم البته باید خود ادارات با ما همکاری کنند چون این وظیفه شهرداری، اداره ارشاد و کتابخانه‌ها است باید امور اداری مربوطه را انجام دهند این وظیفه خیرین نیست...» و برای تسهیل در اجرایی

شدن کار خیر و بخصوص ساخت و ساز بناها؛ «... باید ارگان‌ها در همکاری با خیرین پیش قدم شوند...». به عبارتی مصاحبه‌شوندگان تأکید داشتند که امور اداری و اقدامات اولیه جهت ساخت و بنای یک مرکز در حوزه وظایف سازمان‌های مربوطه است و اگر ارگان‌های مذکور اقدامات اولیه را به درستی انجام دهند خیرین هم بدون دغدغه خاطر عهده‌دار تأمین منابع مالی، فکری خواهند شد.

یافته‌های پژوهش نشان داد که در حوزه ساخت و یا تجهیز کتابخانه و ترویج امر کتاب‌خوانی در شهر اصفهان اقدام قابل توجهی از طرف خیرین انجام نگرفته است که دلایل و عوامل خاص خود را دارا است. همان‌طور که قبلاً نیز عنوان شد از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان تبلیغات بر جذب خیرین در انجام کار خیر و شناسایی نیازهای جامعه نقش مهمی ایفا می‌کند، اما شواهد نشان می‌دهد که در راستای کارکرد و فعالیت کتابخانه‌ها و میزان سودمندی آن‌ها تبلیغاتی صورت نگرفته است. «... بحث کتابخانه در جامعه ما تبلیغ نشده و مردم توجهی به امر کتاب، مطالعه و کتابخانه ندارند...»؛ و عدم احساس نیاز و توجه به کتابخانه به دلایل متعددی از جمله «... مشکلات اقتصادی خانواده‌ها است و این امر باعث می‌شود مطالعه و کتاب در سبب خانوارها جایگاهی نداشته باشد...»؛ و «... آمار و ارقام در زمینه میزان مطالعه حاکی از آن است که موضوع مطالعه و کتاب‌خوانی در بین افراد جامعه مهجور مانده است...». در همین راستا پاسخگویان معتقد هستند که احساس نیاز به کتابخانه از سوی جامعه وجود ندارند و متولیان از جمله مسئولان آموزش و پرورش توجه لازم به بحث کتابخانه‌ها در هنگام ساخت و توسعه مدارس توسط خیرین ندارند و «... در طول ساخت مدرسه، هیچ کدام از مسئولین از ما در خصوص ساخت کتابخانه در مدرسه درخواستی نداشته‌اند...». مشارکت زمانی اتفاق می‌افتد که نیاز آن اعلام شود و «... شاید دلیل عدم مشارکت خیرین عدم احساس کمبود کتابخانه است، اگر احساس کنند مسلم بدانید مثل بحث بهداشت یا هر کاری که مردم در آن نقش داشتند در این کار هم مشارکت می‌کنند...»؛ اما با این وجود خیرین شهر اصفهان بر اساس توجه به علاقه‌مندی‌های شخصی خود در حوزه کتابخانه فعالیت‌هایی هر چند اندک داشته‌اند به عنوان نمونه اقدام به کلنگ زنی مرکز فرهنگی و کتابخانه آیت‌الله خویی در اصفهان که در رده یکی از بزرگترین کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی کشور محسوب می‌شود، کتابخانه تخصصی هنر و اصفهان شناسی که با مشارکت شهرداری و مجمع خیرین کتابخانه‌ساز استان اصفهان احداث شده است و کتابخانه پژوهش‌گه صائب از جمله اقدامات خیرین شهر اصفهان در این راستا است.

علی‌رغم وجود متولیان در نهادهای مرتبط با کتابخانه در خصوص جذب مشارکت‌های مردمی، ظاهراً موفقیت‌چندانی را کسب نکرده‌اند و یا حداقل اینکه بعضی از خیرین از وجود چنین نهادهایی بی‌خبر هستند و بیشتر اقدامات آن‌ها بنا به اظهار خود خیرین به دلیل علاقه‌مندی‌های شخصی بوده و از طرف نهاد خاصی تشویق به این امر نشده‌اند. «... این ۲۰ سال اخیر که در کارهای عام‌المنفعه مشارکت دارم کسی از کتابخانه صحبتی نکرده و اینکه در دو سال اخیر وارد بحث کتابخانه شدیم به دلیل احساس تعهدی که به وصیت‌نامه علما داشتیم از جمله حضرت آیت‌الله خویی که به بحث کتابخانه تأکید داشتند و جزء وصیت‌نامه‌شان است که یک کتابخانه بزرگ ساخته شود در صورتی که تبلیغ و اقدامی از طرف سازمان‌ها صورت نگرفته است...»؛ و همچنین اظهار داشتند که حتی در بحث مدرسه‌سازی متولیان امر به بخش کتابخانه مدرسه توجه و تأکیدی بر این امر نداشتند «... شما تو خود مدارس به نگاه بندازی کدومشون کتابخانه داره حتی کدومشون در مدارس ابتدایی یا راهنمایی حتی به کتابخونه کوچیک داره که صد جلد کتاب داخلش باشه حالا نه هزار جلد چند تا از مدارس؟ و یا کتابخونه واقعی باشه بر اساس نیازشون که متاسفانه

بیشتر منابع یا اهدایی هستند مثلاً تو مدرسه ابتدایی المیزان را بذارند که فایده ای نداره پس بحث، بحث تبلیغات است که متأسفانه اطلاع‌رسانی ضعیفه چه صدا و سیما و چه کانال‌های دیگه...».

علاوه بر تبلیغ، تشویق و حضور پررنگ نهادهای مسئول، عامل دیگری که بر میزان شناخت خیرین از اهداف و رسالت کتابخانه‌ها تأثیر دارد مراجعه حضوری آنان به کتابخانه است که در این رابطه اغلب مصاحبه‌شوندگان اعلام داشتند که مراجعه به کتابخانه‌ها نداشتند هر چند عنوان شده فرزندان‌شان از کتابخانه استفاده موردی داشتند و دارند. با این وجود آنان در رابطه با رسالت و نقش کتابخانه‌ها تأکید فراوان بر ارائه منابع روزآمد، تهیه تجهیزات و امکانات منطبق با فناوری روز، بهره‌وری بالا، جذب حداکثری مخاطبان و استفاده کنندگان، پوشش موضوعی گسترده، الگو قرار دادن کتابخانه‌های موفق دنیا در زمینه ارائه خدمات و استفاده از معماری متناسب با اهداف کتابخانه و تأثیرگذار فرهنگی داشتند.

پاسخگویان بعد از اتمام مصاحبه با دلیل آشنا شدن با رسالت، اهداف، خدمات و نقش کتابخانه‌ها در ارتقاء و بهبود وضعیت جامعه، علاقه‌مندی خود را جهت مشارکت در امر ساخت و تجهیز کتابخانه با در نظر گرفتن شروط ذیل اعلام کردند:

کسب آگاهی کامل از نیاز واقعی جامعه به کتابخانه در هر نقطه جغرافیایی نخستین شرط آنان جهت مشارکت در این حوزه اعلام شد «...خوب شاید خیرین کمبود کتابخانه احساس نکردند که در این حوزه شرکت نکردند اگر احساس کنند مسلم می‌دوند مثل بحث بهداشت یا هر کاری که مردم در آن نقش داشتند در این کار هم مشارکت می‌کنند...». اکثر مصاحبه‌شوندگان تمایل به ساخت کتابخانه در شهرها و اماکن پرجمعیت داشتند و فقط در صورتی که از میزان هزینه و سودمندی سرمایه‌گذاری در این بخش اطمینان حاصل کنند، به مشارکت در ساخت کتابخانه‌های روستایی مبادرت می‌ورزند «...اگر بدونیم واقعاً مؤثر واقع میشه و مطمئن باشیم هزینه‌هایی که صرف می‌کنیم با جمعیت روستا به صرفه است و ارزش و بازدهی داشته باشد ...». همچنین آنان تمایل داشتند از میزان مسئولیت‌پذیری متولیان حوزه کتابخانه در مدیریت و نگهداری از بناهای ساخته شده آگاه شوند. پابندی به تعهدات نهادهای متولی در اجرای وظایف و اقدامات لازم بعد از بهره‌برداری کتابخانه یکی دیگر از شروط ضروری برای مشارکت خیرین در این حوزه اعلام شد. به ازای سرمایه‌گذاری‌های مادی و معنوی توسط خیرین، آنان خواستار تسهیل قوانین جهت دریافت مجوز ساخت می‌باشند که این امر باعث ترغیب و تشویق خیرین جهت مشارکت در امر ساخت و تجهیز مراکز فرهنگی از جمله کتابخانه‌ها می‌شود. همچنین با وجود اینکه بر مالکیت مراکز ساخته شده تأکید ندارند، ولی از دیدگاه آنان ضرورت دارد نوع فعالیت‌ها و خدماتی که در این مراکز ارائه می‌شود در راستای اهداف پسندیده (اسلامی) باشند.

خیرین شهر اصفهان در رابطه با آینده مشارکت مردمی در امر کتابخانه‌سازی اذعان داشتند که توجه مسئولان و برنامه‌ریزان حوزه کتابخانه به قابلیت‌های بالقوه خیرین، منجر به توسعه مشارکت مردمی در این حوزه خواهد شد. پاسخگویان بر این امر تأکید ویژه داشتند که خیرین در صورت درک احساس نیاز و یا اعلام مشارکت در سطح کلان از سوی دولت همانند سایر حوزه‌های خدماتی از جمله بهداشت و آموزش و پرورش همکاری و مشارکت جدی و فعال در این حوزه خواهند داشت.

خیرین شهر اصفهان در رابطه با جذب حداکثری مشارکت مردمی در حوزه کتابخانه‌سازی ضمن اشاره به ضرورت ایجاد انگیزه مطالعه در بین مردم، فرهنگ‌سازی در این راستا را وظیفه متولیان فرهنگی و همه دستگاه‌های فعال در این حوزه ارزیابی کردند و اظهار داشتند؛ ایجاد و درک احساس نیاز به مطالعه کتاب و ارتقای جایگاه کتابخانه در جامعه منجر به اعلام نیاز از سوی

آحاد جامعه به کتابخانه‌های مجهز به امکانات و منابع به روز می‌شود که همین امر موجب جلب حداکثری مشارکت مردمی در این حوزه خواهد شد.

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی و تحلیل نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که مشارکت در امور خیریه تحت تأثیر عوامل متعددی به ویژه داشتن روحیه انسان دوستی و خدمت به هم نوع است. با وجود غیرانتفاعی بودن نوع خدمات خیرین، حوزه‌های آموزش و پرورش، بهداشت و دین، بیشترین جلب مشارکت‌های مردمی را به خود اختصاص داده است؛ بنابراین انتظار آن می‌رود که با توجه به غیرانتفاعی بودن نوع خدمات و فعالیت‌های کتابخانه‌ها در صورت برنامه‌ریزی و آگاهی‌رسانی متولیان امر، پیگیری مستمر از طرف مسئولین میزان جذب مشارکت‌های مردمی در حوزه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی ارتقاء یابد.

بوروکراسی‌های پیچیده حاکم بر فضای اداری کشور، نبود راهبرد و قوانین صریح و شفاف و همچنین عدم حمایت جدی خیرین جهت مشارکت در ساخت و تجهیز کتابخانه از سوی سازمان‌ها و نهادهای متولی از عمده‌ترین موانع مطرح شده است. در حال حاضر سازمان‌های مختلفی از جمله شهرداری‌ها، اداره ارشاد، نهاد کتابخانه‌های عمومی، اداره اوقاف، مساجد و نهادهای فرهنگی و غیر فرهنگی متولی امر کتابخانه‌ها در کشور می‌باشند و همین عدم تمرکز مدیریت و تصمیم‌گیری یکپارچه در حوزه کتابخانه‌ها یکی از موانع جدی در جذب مشارکت‌های مردمی در این راستا محسوب می‌شود؛ بنابراین لازم است با تشکیل شورایی مشترک از نهادهای مذکور جذب و تشویق خیرین جهت مشارکت در حوزه کتابخانه‌ها به صورت یکپارچه انجام شود و همچنین به منظور تسهیل و رفع موانع اداری و قانونی در این راستا اقدامات و پیگیری‌های لازم توسط شورای مربوطه انجام شود تا تنها دغدغه فرد خیر تأمین منابع مالی و عمل به تعهدات باشد.

بنا بر اظهارات خیرین شهر اصفهان حصول اطمینان از سودمندی اقدام عام‌المنفعه یکی از عوامل مهم بر جذب مشارکت‌های مردمی محسوب می‌شود. نتایج پژوهش حاکی از آن است که تعدادی از پاسخگویان از ماهیت، رسالت و کارکردهای کتابخانه‌ها آگاهی و شناخت لازم را ندارند. «... مثلاً همین کتابخانه مرکزی اصفهان چند درصد مردم اصفهان از آن استفاده می‌کنند گمان نکنم یک درصد استفاده بکنند...». این نوع قضاوت نشان‌دهنده نداشتن آگاهی و شناخت از خدمات و فعالیت‌های کتابخانه‌ها است و همچنین پیش‌داوری خیرین و نداشتن اطلاعات صحیح از جمله «... من خودم تا حالا کتابخونه مرکزی [شهرداری] ندیدم ولی گمان نکنم یک درصد هم استفاده کنند هر چند فرزندان من هفته‌ای دو روز می‌روند کتابخونه ولی آیا مردم همه کتابخونه مراجعه می‌کنند؟». عوامل مختلفی می‌تواند باعث این اتفاق باشد که از جمله عدم احساس نیاز، عدم اطلاع از نوع خدمات ارائه شده در کتابخانه‌ها، عدم تبلیغ و آگاهی‌رسانی در خصوص آمارها، اقدامات و خدمات ارائه شده در کتابخانه‌ها و نوع فرهنگ حاکم بر جامعه باشد. به همین دلیل وظایف کلیشه‌ای برای کتابخانه‌ها در بین آحاد جامعه رواج پیدا کرده است که با واقعیت‌های کتابخانه همخوانی ندارد.

بنابراین پیشنهاد می‌شود، مسئولان امر علاوه بر ارائه اطلاعات مستند و آگاهی‌رسانی در خصوص مفید بودن خدمات و فعالیت‌های کتابخانه‌ها، جهت حصول اطمینان خیرین پژوهش‌های علمی در رابطه با میزان استفاده، تأثیرات ارزشمند کوتاه‌مدت و بلندمدت کتابخانه‌ها و ترویج مطالعه بر جامعه، همچنین هزینه - سودمندی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی انجام و نتایج پژوهش‌ها

در اختیار فرد خیر قرار گیرد تا با اطلاع و آگاهی کامل اقدام به مشارکت نمایند. بهتر این است در این راستا دستاوردهای ملموس کتابخانه‌های شهر، نتایج ارزشمند ترویج کتاب‌خوانی در زندگی فردی شهروندان و جمعی جامعه، تأثیرات کوتاه‌مدت و بلندمدت کتابخانه‌ها در کل جامعه، تعداد اعضای کتابخانه‌ها، محدودیت‌های کتابخانه‌ها را در اختیار خیرین قرار دهد.

از طرف دیگر ضرورت دارد به منظور تبیین نقش و اهمیت کتابخانه‌ها در سایر حوزه‌ها از جمله بهداشت و درمان و آموزش و پرورش ارتباط تعاملی از سوی نهادهای متولی امر با این حوزه‌ها ایجاد شود تا در هنگام اجرای پروژه‌های ساخت و تجهیز حوزه‌های مذکور توجه ویژه به محل کتابخانه اعمال شود. نتایج پژوهش نشان داد جایگاه کتابخانه در پروژه‌های مربوطه به حوزه آموزش و پرورش و یا بهداشت و درمان از دید خیرین مغفول مانده است. این موضوع با نتایج پژوهش منصوری، سلیمیان و لرکی (Mansouri, Salimian, and larki, 2016) همسو است. منصوری و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که در مدارس ابتدایی شهر اصفهان محلی مستقل به نام کتابخانه وجود ندارد بنابراین ضرورت دارد به منظور جذب مشارکت‌های مردمی در حوزه کتابخانه‌ها متولیان امر از جمله مسئولان آموزش و پرورش توجه بیشتری بر ایجاد کتابخانه و امر تحقیق و پژوهش که منجر به ارتقای دانش و مهارت معلمان و به تبع آن دانش آموزان می‌شود، داشته باشند.

مشارکت در عرصه سلامت، بهداشت و درمان به طور خاص مورد توجه خیرین شهر اصفهان است و وجود خیریه‌های متعدد درمانی در شهر اصفهان نیز مؤید این مطلب است. نتایج پژوهش حاضر نشان داد بیشترین مشارکت خیرین در این حوزه در راستای بیمارستان و درمانگاه سازی، تأمین تجهیزات پزشکی و نهایتاً درمان است. با توجه به تأکید مسئولان بهداشت و درمان بر اهمیت و ضرورت پیشگیری از بیماری‌ها، مسلماً این امر با آگاهی‌رسانی و اشاعه اطلاعات مستند در رابطه با پیشگیری از بیماری‌ها، رعایت بهداشت و ... که از وظایف ذاتی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی است، محقق می‌شود؛ و نتایج پژوهش حاکی از آن است که تاکنون از قابلیت‌های خیرین در این راستا استفاده نشده است.

بر اساس یافته‌های پژوهش به منظور افزایش جذب و توسعه خیرین در حوزه ساخت و تجهیز کتابخانه‌ها پیشنهادهایی به

شرح زیر ارائه می‌گردد:

- برنامه‌ریزی برای شناسایی، جذب و هدایت خیرین در بخش کتابخانه‌سازی
- اعلام نیاز در حوزه ساخت و تجهیز کتابخانه‌ها به صورت رسمی از طرف نهادهای متولی به نمایندگی از دولت
- برنامه‌ریزی برای تبلیغات منسجم، مداوم و فرهنگ‌سازی فعالیت‌های خیرخواهانه در امر کتابخانه‌سازی
- بهره‌گیری از شیوه تبلیغات به روز در خصوص جذب خیرین با توجه به امکانات جدید در فضاهای مجازی
- هماهنگی برای اتخاذ روش‌های تشویقی و تسهیلاتی خیرین کتابخانه‌ساز از طریق حذف یا کاهش مالیات، عوارض و ...
- ضرورت ایجاد تسهیل و تسریع در امور مشارکت خیرین از طرف مسئولین مربوطه
- حمایت از خیرین در زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی و ارتباط مستمر و مداوم با آنان توسط مسئولین مرتبط
- نظارت بر حسن اجرایی اهداف شرعی و قانونی خیرین مطابق توافقات فی‌مابین در طول حیات و بعد از فوت خیر
- طراحی و برنامه‌ریزی به منظور تشویق و ترغیب جوانان به مطالعه مفید با کمک رسانه‌ها و بالأخص رسانه ملی و نهایتاً

ترغیب خیرین در راستای رفع نیازهای درخواستی

- انجام پژوهش‌هایی در ارتباط با شناخت مشکلات و نیازسنجی در حوزه کتابخانه‌سازی و سوق دادن افراد جامعه به سمت

کتابخانه‌ها

- تشویق والدین و نهادهای مرتبط با تشویق کودکان به شرکت در امور خیریه
- تلاش علماء و روحانیون در مساجد به عنوان کانون فرهنگی و مذهبی در تشویق افراد به کار خیر

References

- Abrami, H. (2000). *Cognitive Science: Librarianship and Information Science*. Edit 2. Tehran: Librarian Publishing.
- Adibi Sadeh, M., & Hurtonian, H. (2007). Investigating the Factors Affecting the Socio-Political and Cultural Participation of the Armenian Jolfa in Isfahan. *Domestic Politics*, 1 (2), 35-66.
- Azkiya, M., & Ghafari, G. (2013). *Rural Development with Emphasis on Rural Sociology of Iran*. Tehran: Ney Publishing.
- Emad Khorasani, N.D. (2012). *Public Library Services and its Practices*. Tehran: Librarian Publishing
- Oakley, P., & Marsden, D. (2001). *Participatory Approaches to Rural Development*, translated by Mansour Mahmoud Nejad. Tehran: Rural Research and Research Center of Ministry of Jihad-e-Agriculture.
- Patrick, G. (1996). *Planning in the development process*. Translated by Gholamreza Ahmadi and Saeed Shahabi. Tehran: Phoenix Press.
- Razavian, R. (2010). *Investigating the extent of socio-political participation and its influencing factors*. M.Sc., Shahid Beheshti University, Tehran.
- Sarokhani, B. (1992). *An Introduction to the Social Sciences Encyclopedia*. Tehran: Kayhan.
- Shabani, Z. (2014). Explaining the Benevolent Model of School Benefactors in the Last Ten Years (2011-2011). *Islamic Education*, 9 (19), 67-94.
- Shahriari, A.A. (2015). *Investigating Factors Affecting Public Participation in Mashhad Public Libraries*. M.Sc. thesis, Imam Reza University, Mashhad.
- Corbin, J.M., & Strauss, A. (2012). *Principles of qualitative research - Grounded theory and practices*. Translated by Nahid Dehghan Nayiri et al. Tehran: Andisheh Rafi.
- Mansouri, A., salimian, M., & larki, p. (2016). *A Survey of the Viewpoints and Knowledge of Isfahan Elementary School Students about the Concept and Mission of the School Library in the Academic Year 2015-2016*. First Reading Conference, November 28-29, Kurdistan, University of Kurdistan.
- Yavar, B. (2001). *Participatory urbanization and the place of people's participation in the Iranian city*. Facts, goals, strategies. M.Sc., Iran University of Technology, Tehran.

UNESCO (1998). Culture and Development (Anthropological Approach to Development). Translated by Nematollah Fazeli and Mohammad Fazeli. Tehran: Ministry of Culture and Islamic Guidance.

Kim, Y. & Chen, H. T. (2016). Social media and online political participation: The mediating role of exposure to cross-cutting and like-minded perspectives. *Telematics and Informatics*, 33(2), 320-330.

© 2019 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)